

(Trích Hồi Ký V : Dấn Thân Cho Trọn của AH Bùi Đức Hợp)

Chương 15

231 ngọn đèn bùng sáng trên núi rừng Yên Bái

Đoàn 12 người do KTS Nguyễn Đăng Hoàng, chủ tịch hội chữ thập đỏ Thiện Tâm hướng dẫn, thực hiện công tác "khơi nguồn ánh sáng" lần đầu tại T. Yên Bái. Tỉnh có nhiều đồi núi, thung lũng, lắm sông suối thác ghềnh, đông đồng bào thiếu số, đặc biệt hơn cả lãng miều của vị anh hùng dân tộc Nguyễn Thái Học. Yên Bái còn nổi tiếng về những đặc sản như nếp Tú Lệ, quế Văn Yên, chè Suối Giàng. Điều đáng quan tâm hơn cả là Tỉnh có rất đông người khiếm thị.

*

19/6/09 là ngày phát động ghi danh mổ mắt, đồng bào chen lấn nhau ghi tên trong gian nhà nhỏ. Đoàn làm việc không ngừng tay, mồ hôi chảy thành dòng trong khi ngoài trời mưa tầm tã. Tất cả bệnh nhân đều phải trải qua cuộc tiền khám tại chỗ trước khi đưa lên bệnh viện Tỉnh. Cũng may nhờ sự tham gia sốt sắng của nhóm thiện nguyện Sơn Nam trong đó phải kể Lm Thái và một số giáo dân thuộc giáo hạt 6, việc lập danh sách mới xúc tiến mau lẹ.

Hòa mình trong đám đông xếp hàng chờ đợi, chúng tôi mở cuộc phỏng vấn chớp nhoáng:

- Thưa bác, xin bác cho biết quý danh, quê quán?
- Tôi là Đỗ Xuân Hùng, 52 tuổi, quê ở xã Mộng Sơn, H. Yên Bình, T. Yên Bái.
- Mắt bác bị gì?
- Tôi bị mòng mắt, không thấy đường, thường xuyên chảy nước mắt, nổi cộm từ lâu, nhưng nhà nghèo không có tiền chạy chữa.
- Sao bác biết chương trình mổ mắt miễn phí mà đến ghi danh?

- Tôi nghe cha xứ nói hội thiện nguyện VNHELP (Hội) và nhóm thiện nguyện Sơn Nam của KS Hợp tài trợ (Nhóm), mở mắt miễn phí cho 200 người bị đục thủy tinh thể.

- Chúc bác nhiều may mắn!

Số người xin ghi danh đến mỗi lúc một đông, 250, rồi 276, trong khi chương trình chỉ dự trù mở mắt 200. Nhóm cho biết trong tỉnh nhà có cả nghìn người không thấy đường trong tổng số 700,000 dân. Cực chẳng đã, đoàn phải ngưng việc ghi danh và xin lỗi bà con cô bác. Nhìn những nỗi thất vọng ê chề hiển hiện trên nét mặt đồng bào, chúng tôi vô cùng đau xót: "Đã 34 năm rồi, nhà nước không đỏi hoài tới số phận hẩm hiu của những con dân nghèo khó". Mắt chúng tôi nhòe lệ!

Trong lúc đoàn ngưng ghi danh, chúng tôi bám theo KTS Hoàng:

- Kính chào Kiến Trúc Sư! nghe nói đoàn đã mở mắt cho nhiều người tại các tỉnh trong Nam, đây là lần đầu đoàn công tác tại các tỉnh thành miền Bắc.

- Thưa đúng vậy. Thế theo lời yêu cầu của VNHELP đoàn dự trù mở mắt cho 200 bệnh nhân tại T. Yên Bái, chi phí mở mắt do VNHELP và KS Hợp tài trợ, còn các chi phí khác như di chuyển, ăn ở của đoàn, nuôi bệnh nhân do đoàn tự túc. Đoàn đã thỏa thuận với sở y tế T. Yên Bái, chi phí giải phẫu là 880.000 đ một ca. Nhưng giờ chót, đoàn được biết bác sĩ nhãn khoa của Tỉnh chưa quen với phương pháp Phaco (mở bằng tia Lase), họ còn trong thời kỳ tập huấn, nên đoàn quyết định chở bệnh nhân về bệnh viện T. Bắc Ninh, ở đó các bác sĩ nhãn khoa rất thành thạo phương pháp này và đã thành công trong nhiều ca mổ cấp cứu.

Bắc Ninh chỉ cách Hà Nội 30 km, có nhiều sông lớn chảy qua, địa thế bằng phẳng trừ núi Thiên Thai. Bắc Ninh là quê hương của Ý Lan phu nhân với những điệu hát dân ca Quan Họ.

Ngày 20/7/09, ca giải phẫu đầu tiên thực hiện tốt đẹp. Đoàn phân công, người đi chợ, nấu ăn, kẻ phụ trách đút cơm cho những bệnh nhân mù cả 2 con mắt. Đi đã nhiều, chúng tôi chưa bao giờ thấy ai thương yêu và phục vụ đồng bào như thế! Sau mỗi đợt mổ, Đoàn tổ chức tặng quà cho bệnh nhân ngay tại sân bệnh viện, mùi hương lan phảng phất đâu đây. Người tham dự ngồi chật các hàng ghế, gia vãn khăn, trẻ chòm đầu, kẻ đeo kính râm, người băng vải một mắt, hớn hờ vui mừng. Quà tặng gồm áo thun, kính bảo hộ, dầu cù là, và một chuỗi tràng hạt. Đoàn ân cần trao tận tay cho người nhận với những lời dặn dò " Nếu có sự cố gì, bà con nhớ trở lại bệnh viện tái khám, không mất tiền"

Trong lúc phát quà, tôi lại gần KTS Hoàng nói chuyện tiếp:

- Trong quá trình công tác, Kiến Trúc Sư có thấy sự khác biệt giữa miền Nam và miền Bắc?

- Đa số đoàn viên là Phật Tử, đoàn phục vụ không phân biệt tôn giáo, chỉ biết đem tình thương đến mỗi người và hợp tác với bất cứ ai có chữ Tâm trong lòng. Vì là lần đầu, chương trình mổ mắt nhân đạo được thực hiện tại miền Bắc, nên cơ quan cũng như bệnh nhân chưa quen với hoạt động thiện nguyện. Về phía cơ quan, họ không cảm thấy mừng rỡ và khích lệ như ở trong Nam. Còn về phía bệnh nhân, họ rất ngạc nhiên khi thấy đoàn viên ân cần đút cơm cho bệnh nhân, còn hơn con thảo chăm sóc mẹ hiền!

Về phía bác sĩ, khi phát hiện cả 2 con mắt bị cườm, bác sĩ miền Bắc cho mổ cả 2 cùng một lúc, trong khi bác sĩ miền Nam mổ mỗi con từng đợt.

- Xin Kiến Trúc Sư kể lại một vài mẫu chuyện thương tâm nhất mà đoàn đã chứng kiến trong chương trình đem ánh sáng cho người nghèo.

- Một bệnh nhân, 27 tuổi, mù cả 2 mắt. Sau khi mổ xong, khoảng 2 giờ, bác sĩ cho mở băng. Câu nói đầu tiên của bệnh nhân: "Mẹ ơi! Hôm nay con đã đã thấy hình hài của 2 người thân sau 27 năm. Lạy Chúa tôi, một phép nhiệm màu đã đến với con, con xin cảm tạ mọi người!" Anh ôm lấy mẹ và anh khóc nức nở, tất cả mọi người trong phòng đều khóc theo. Bác sĩ giải phẫu phát biểu: "Đây là lần đầu trong sự nghiệp thầy thuốc, tôi phải khóc và thật sự quá sung sướng, hạnh phúc khi chọn nghề này".

Một trường hợp khác: Bệnh nhân, 16 tuổi, không thấy đường từ thửa nhỏ, ngụ tại X. Gia Kiệm, H. Thống Nhất, T. Đồng Nai. Một sự bất ngờ: sau khi mổ xong, 2 mắt đều sáng cả. Nhà rất nghèo, em xin chúng tôi được đến phục vụ tắm rửa, nấu ăn cho những cụ neo đơn tại nhà Tình Thương Dốc Mơ do chúng tôi thành lập. Em nói bằng giọng xúc động: "Con cảm ơn mọi người đã đem ánh sáng cho đời con, con xin nguyện phục vụ lại xã hội, những người có cùng hoàn cảnh bất hạnh như con trong những ngày trước đây, bây giờ con quá hạnh phúc được sáng mắt. Con cảm ơn tất cả."

Tiếng vỗ tay khiến chúng tôi ngưng câu chuyện. Tả làm sao hết nỗi hân hoan của đồng bào hiện trên nét mặt. Họ đặt tên chặng đường Yên Bái - Bắc Ninh là đường Ánh Sáng, đợt nọ nối tiếp đợt kia, số người được sáng mắt là 76, tính đến ngày 30/9/09. Bỗng nhiên, công an T. Yên Bái ra lệnh ngưng chở đồng bào đi Bắc Ninh. Tại sao lại có lệnh kỳ quặc đến thế? Một ngày không thấy đường là 124 ngày đau khổ, tội nghiệp đồng bào tôi sờ soạng bóng đêm giữa ban ngày. Theo chỗ chúng tôi được biết, Tỉnh cảm thấy mất mặt vì sự kém cỏi của ngành y tế địa phương và còn nhiều lý do thầm kín khác không tiện nói ra.

Trong khi chờ đợi thương thuyết với ủy ban nhân dân T. Yên Bái (Tỉnh), đoàn tiếp tục hỗ trợ mổ mắt cho 131 bệnh nhân thuộc các tỉnh khác, chi phí do Hội đài thọ.

Qua nhiều lần thương thuyết, Tỉnh đòi hỏi nhiều yêu sách như:

- Hội phải làm đơn xin phép (X. phụ chương 15.2), kèm theo giấy giới thiệu của cơ quan Điều Phối Viện Trợ Nhân Dân (gọi tắt PACCOM).

- Danh sách bệnh nhân do Tỉnh cấp (Hội xin Tỉnh cho danh sách để xác nhận thực tế những đối tượng nghèo cần giúp đỡ).

Mĩa mai thay! họ áp dụng chính sách "xin và cho" đối với cả cơ quan thiện nguyện nhân đạo. Quý anh Nguyễn Chí Cường, Bùi Văn Viện, đại diện Hội tại địa phương chạy đôn đáo, lo hoàn tất thủ tục. Đứng sau các anh là vị chỉ huy tài ba và nhân hậu, đó là chị Đỗ Anh Thư, Giám Đốc Điều Hành VNHELP. Đứng như tên gọi, chị tháo vát, kiên trì, khi cương quyết, khi mềm mỏng, nhưng trên hết phải kể lòng yêu thương vô tận của chị đối với đồng bào nghèo khó.

Mãi tới ngày 4/5/10, Hội mới nhận được giấy phép của Tỉnh do bà Phạm Thị Thanh Trà, Phó Chủ Tịch ký. Chương trình mở mắt được thực hiện như sau:

- ngày 21-22/6/10, mổ 100 ca tại Trung Tâm Các Bệnh Xã Hội của sở Y Tế Tỉnh.

- ngày 24-25/6/10, mổ 55 ca tại Trung Tâm Chữa Bệnh Mắt, thị xã Nghĩa Lộ (cách thành phố Yên Bái 100 km).

- việc mổ mắt sẽ do các bác sĩ thuộc viện mắt Việt Nhật, Hà Nội thực hiện theo phương pháp Phaco.

- chi phí một ca mổ là 1,5 triệu ĐVN gồm cả công việc về chuyên môn và xã hội trước, trong, và sau khi mổ.

Tính tới nay, các bác sĩ đã hoàn tất 155 ca (a). Nếu kể cả 76 ca trong đợt đầu, tổng số bệnh nhân được sáng mắt là 231. Nhờ tinh thần quyết tâm, kiên trì, và nhất tình yêu thương tha nhân, Hội đã cứu vớt 231 đồng bào nghèo khó ra khỏi cảnh tối tăm mù lòa. Niềm hạnh phúc lớn lao của họ và cả gia đình trải dài khắp 3 huyện từ Văn Chấn, qua Văn Yên đến Yên Bình.

Sau khi công tác kết thúc, chúng tôi trở lại Yên Bái thăm hỏi một số đồng bào. Tất cả đều sáng mắt. Được gặp lại bác Đỗ Xuân Hùng, bác tâm sự như sau:

"Nhờ có sự giúp đỡ của 2 hội thiện nguyện, VNHELP và Sơn Nam, mắt tôi đã sáng, làm việc bình thường, ghi chép sổ sách tốt, yên tâm làm việc, không phải bận tâm với con mắt như trước đây. Có được niềm vui và bình an này của cá nhân cũng như của gia đình tôi là nhờ công ơn của tất cả các vị ân nhân trong nước cũng như ngoài nước. Tôi nguyện làm việc nhiều hơn để giúp đồng bào kém may mắn. Xin Ông Trên chúc lành cho quý vị thay cho gia đình tôi".

*

231 ngọn đèn đã bùng sáng trên núi rừng Yên Bái, nhưng còn gần 800 ngọn đang chờ lửa. Có người đã chờ hơn 30 năm trong cảnh nghèo nàn tối

tăm mà vẫn chưa thấy một tia hy vọng. Hỏi nhà nước, nhà nước trả lời: "Ai có tiền, thì ưu tiên mở". Hỏi người trong nước, phần đông ngoanh mặt làm ngơ. Hỏi đồng bào hải ngoại, đa phần giàu nhân đức, nhưng còn chần chờ, e ngại.

Vì hạnh phúc của những đồng bào nghèo khó, kém may mắn. Hội, Nhóm, Đoàn tha thiết mời gọi quý vị trong cũng như ngoài nước hãy châm lửa thắp sáng 769 ngọn đèn còn lại. Chỉ cần mỗi người bảo trợ một ca giải phẫu trị giá 80 USD, chẳng bao lâu, 1000 ngọn đèn sẽ bùng sáng trên vòm trời Yên Bái! Ông bà ta đã dạy:

"Dù xây chín bậc phù đồ,

Không bằng làm phúc cứu cho một người"

Ghi chú: *viết theo lời kể của TC&HD*

(a) thay vì mở 124 ca như đã dự trù, Hội đã nhanh chóng quyết định mở thêm 31 ca nữa, tất cả mọi chi phí mở thêm do Hội đài thọ.

Phụ chương 15.1

Câu chuyện thiện nguyện

Trong cư xá tôi có một gia đình Ấn Độ, bà vợ lúc nào cũng thướt tha trong y phục truyền thống Ấn. Mỗi khi gặp tôi, bà đều tay bắt mặt mừng. Một hôm, bà gọi tôi lại:

- Ông có biết không, một nữ tu VN tên là Thu an thì phải xây chùa và mở trường nuôi nhiều trẻ em Ấn thất học. Xứ tôi tuy là nước **tự do dân chủ**, nhưng có nhiều người nghèo khổ như ở VN. Cộng đồng người Ấn tại HK đều gửi tiền cứu trợ về nước qua các hội đoàn thiện nguyện nhân đạo.

- À! tôi nhớ ra rồi, đó là ni sư Thích Trí Thuận.

- Sao người VN tốt thế, không những lo cho người nghèo trong nước mình mà lại còn lo cho người nước khác!

- Thưa bà, cũng có nhiều người nước ngoài đến VN thiện nguyện nhân đạo như trường hợp cô Tim, người Thụy Sĩ mở La maison chance để nuôi các trẻ em tật nguyền.

- Ước gì có nhiều người tốt trên thế giới, loại người sẽ bớt đau khổ biết là dường nào!

Câu chuyện chúng tôi bị cắt ngang khi cơn mưa đầu mùa đổ xuống.

*

Trên đường về, tôi nghĩ nhiều tới anh Ph., người đồng hương. Mỗi lần tôi về nước thiện nguyện nhân đạo, anh phản đối dữ dội, anh cho rằng

việc cứu trợ là nhiệm vụ của chính quyền, mang tiền về chỉ làm lợi cho chế độ, thêm phương tiện cho chế độ đàn áp dân v. v.

Mỗi lần như vậy, tôi từ tốn trả lời:

- Tôi có nhiều người thân bị mù lòa cả 2 mắt. Tôi đã chờ đợi suốt 5 năm, xem nhà nước có mổ mắt cho họ không? Tôi không thể chờ lâu hơn nữa, vì chờ thêm 1 ngày chỉ tạo thêm nhiều đau khổ cho họ. Chứng kiến những mảnh đời khốn cùng, tay chân run rẩy quờ quạng giữa ban ngày, thú thực với anh tôi không cầm được nước mắt. Tôi quyết định đem tất cả số tiền dành dụm của một đời người vào công tác khơi nguồn ánh sáng, bắt đầu từ bà con tôi rời lan rộng ra cả tỉnh. Với sự cộng tác của hội Giúp Người Mù- USA, chúng tôi đã đem ánh sáng cho 715 người khiếm thị tại T. Nam Định.

Cùng chung một lý tưởng, nhiều cá nhân cũng như hội đoàn về nước cứu giúp những đồng bào nghèo khó, như Chinh Chu, Duy Loan trong Sunflower Mission, Ican, VNHELP, Vnssa, và còn nhiều nữa. Động lực nào đã thúc đẩy họ lên đường. Đó là **tình yêu giống nòi và đất nước**, một thứ tình cảm thiêng liêng, cao cả, không gì có thể lay chuyển được.

Xin phép được hỏi anh nếu người khiếm thị đó là mẹ, chị, họ hàng anh, anh có gửi tiền về về giúp họ không? Chỉ cần một số tiền nhỏ khoảng 50 Mỹ Kim, anh có thể cứu vớt họ ra khỏi mảnh đời tối tăm, đầy sợ hãi.

Anh yên lặng trong tư thế căng thẳng. Tôi nói tiếp:

Thú thực với anh, tôi không cầm được nước mắt khi chứng kiến những thảm cảnh:

+ Tại bãi rác thành phố Nam Định, một cụ già đầu tóc bạc phơ bới rác để tìm kiếm những của ăn phế thải.

+ Tại vùng tây bắc Bắc Bộ, nhiều gia đình nghèo đến nỗi không có tiền mua áo quan chôn thân nhân qua đời. Nhà họ chỉ là mái nhà tranh siêu vẹo; vách che là bao bố, phen tre; sàn nhà đất vừa dùng làm bếp, vừa là chỗ ăn, chỗ ngủ cho cả gia đình.

+ Tại một tỉnh miền Trung, cả một làng sống về nghề lượm bao nylon, họ giặt giũ, phơi khô rồi đem bán. Vì giặt giũ bao, lấy nước uống trong cùng một ao tù, nên cả làng mắc bệnh dịch tả!

+ Các Sơ dòng Khiết Tâm Nha Trang chôn cất hàng trăm thai nhi vô thừa nhận...

Cắt ngang câu nói của tôi, anh lên tiếng:

- Moa chỉ ngại một điều là tặng phẩm hay dịch vụ cứu trợ không tới tay người dân mà vào trong tay bọn viên chức tham nhũng. Báo chí đã phản ánh nhiều trường hợp tham nhũng, trong đó có lời than phiền của cô Phương Khanh, một thành viên của VN Project trong tổ chức y tế giúp người nghèo

tại VN như sau: "*Nhiều khi tôi cảm thấy bực mình vì chỉ khám 2/3 dân nghèo, còn 1/3 là người của họ*".

- Khi đến bất cứ làng, xã nào để phân phối tặng phẩm hay thực hiện dịch vụ, các cơ quan thiện nguyện đều phải nhờ chính quyền địa phương cung cấp danh sách, thông báo và tập hợp những người dân đang cần sự cứu trợ. Việc họ lợi dụng chức quyền để ghi danh cho bà con dòng họ là điều khó tránh khỏi, nhưng cũng may tỷ lệ này thấp.

Điều sau cùng tôi muốn thừa với anh là "Chế độ nhất thời, Quốc Gia vạn đại". Tương lai dân tộc ở chỗ mọi người có cơm ăn áo mặc, người bệnh có thuốc men, trẻ em được cắp sách tới trường, chính những người này sẽ làm nên lịch sử đem lại **dân chủ và tự do** cho dân tộc.

*

Qua những cuộc trao đổi kể trên, không biết tôi đã thuyết phục được anh chưa, nhưng có điều chắc chắn là mỗi lần tôi thiện nguyện, anh đều gửi tiền đóng góp vào quỹ Tình Thương cứu trợ đồng bào nghèo khó tại quê nhà.

Phụ chương 15.2

Vietnam health, Education and Literature Project

Hà nội ngày 7-4-2010

Kính gửi Bà Phạm thị Thanh Trà- Phó Chủ tịch UBND tỉnh Yên Bái

VNHELP xin trình UBND tỉnh dự kiến các bước thực hiện việc mổ mắt nhân đạo cho bệnh nhân nghèo tại tỉnh Yên Bái như sau :

1. VNHELP ký thỏa thuận tài trợ việc mổ mắt với Sở Y tế (hoặc bệnh viện tỉnh Yên Bái).
2. VNHELP xin được cung cấp trước danh sách các bệnh nhân nghèo để xác minh thực tế đúng đối tượng nghèo cần được giúp đỡ (Họ tên, ngày tháng năm sinh, địa chỉ)
3. VNHELP sẽ hợp đồng mổ mắt với Viện mắt Hà nội và xác định chi phí cho một ca mổ mắt từ khi mổ đến khi hoàn chỉnh. Địa điểm mổ sẽ được Viện mắt Hà nội xác định. Sở Y tế Yên Bái cử người giám sát việc thực hiện.

4. VNHELP nắm danh sách số bệnh nhân và thông báo cho từng người, thuê xe đi –về và đãi thọ ăn ở từ thành phố Yên Bái đến địa điểm mổ mắt do viện mắt Hà nội chỉ định. Toàn bộ chi phí cho các bệnh nhân được mổ mắt do VNHELP tài trợ
5. VNHELP có thể mua bảo hiểm cho việc mổ mắt cho các bệnh nhân trong thời hạn 1 năm

Trên đây là dự kiến các bước thực hiện của VNHELP, kính mong UBND tỉnh xem xét và cho biết ý kiến để dự án sớm được thực hiện.
Xin chân thành cảm ơn.

Điều phối viên của VNHELP tại Hà nội

Bùi Văn Viện

Điện thoại giao dịch : 0983269712